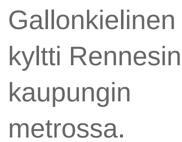
Wikipedia

Gallo

Gallonkielinen kyltti Rennesin kaupungin metrossa.

Gallo on Ranskassa puhuttu kieli. Se on romaaninen kieli ja kuuluu oïl-kieliin, mutta toisinaan se on määritelty ranskan murteeksi. Sitä puhutaan Bretagnessa ja Länsi-Ranskassa pitkin Normandian rajaa. Itä-Bretagnen (Haute Bretagnen) alue tunnetaan gallon kielestä, ja sen länsiosassa bretonin kielellä on ollut ilmeisempää vaikutusta gallon kieleen läheisyyden vuoksi, mutta kaiken kaikkiaan gallon sanasto on enimmäkseen latinalainen.

Gallo	
Oma nimi	Gallo
Tiedot	
Alue	Ranska
Virallinen kieli	ei
Puhujia	28 300[1]
Sija	ei 100 suurimman joukossa
Kirjaimisto	latinalainen
Kielitieteellinen luokitus	
Kielikunta	indoeurooppalaiset kielet
Kieliryhmä	romaaniset kielet
Kielikoodit	
ISO 639-1	-
ISO 639-3	- (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=-)
	Ohje

Sisällysluettelo

Historia

Gallo kuuluu oïl-kieliin, jotka ilmestyivät Ranskaan 500-luvulla. Gallo erkani muista kielistä lähinnä säilyttämällä muita oïl-kieliä vanhempia piirteitä. Galloa puhuttiin alkujaan Marche de Neustriessa, joka vastaa Bretagnen ja Normandian rajamaita, ja Le Mansissa Mainessa, josta se levisi Bretagnen länsiosiin. Gallo kärsi aikaisista yhteyksistään ranskan kieleen, mutta se säilyi kuitenkin pitkään elinvoimaisena kielenä. Ranskan vallankumouksen jälkeen sen asema alkoi heiketä hallinnon ajaessa ranskaa koko kansan kieleksi pienten alueellisten kielten kustannuksella.

Asema

Rennesin kaupungin yhdellä metroasemalla kyltit ovat sekä ranskaksi että galloksi, mutta muuten kieli ei juuri näy samalla tavalla kuin bretoni. Nykyisin galloa opetetaan seitsemässä korkeakoulussa ja seitsemässä valtion lukiossa. Yksityiset koulut eivät tarjoa gallon kielen opetusta. Vuodesta 1982 gallon on voinut suorittaa toisena kielenä yliopistoissa.[2] Gallon on valtio tunnustanut alueelliseksi vähemmistökieleksi vuodesta 2008[3]. Useat ranskalaiset pitävät gallon kieltä kuitenkin vain surkeasti puhuttuna ranskana[4]. Itä-Bretagnen Pays Gallon alueella yhtyeet, kuten Tri Yann, ovat alkaneet laulaa galloksi (tosin Bretagnessa kiinnostuksen herättäminen ja kielien elvytys arkikielinä keskitetään bretonin kieleen).

Esimerkit

Kaksikielinen tienviitta Loudéacissa.

Suomi	Gallo	Ranska
iltapäivä	vêpré	après-midi
omenapuu	pommieu	pommier
mehiläinen	avètt	abeille
siideri	cit	cidre
tuoli	chaérr	chaise
juusto	fórmaij	fromage
uloskäynti	desort	sortie
kaatua	cheir	tomber (vanhahtava: *choir*)
vuohi	biq	chèvre (slangi: *bique*)
hänet	li	lui
talo	ostèu	maison (vanhahtava: *hostel*)
kersa	garsaille	gosse
huuli	lip	lèvre
ehkä	vantiet	peut-être
suu	góll	bouche (*gueule* = leuka)
nyt	astour	maintenant
luku, numero	limerot	numéro
päärynä	peirr	poire
koulu	escoll	école
orava	chat-de-boéz ("metsänkissa")	écureuil
tähti	esteill	étoile
aikataulu	orier	horaire
tupakoida	betunae	fumer (vanhahtava: *pétuner*)
tänään	anoet	aujourd'hui (vanhahtava: *hui*)
viheltää	sublae	siffler
kanssa	ô *tai* côteu	avec

Lähteet

1. Langue bretonne et autres langues: pratique et transmission (http://insee.fr/fr/insee_regions/bretagne/themes/octant/oc92/oc92art3.pdf/)
2. Le gallo dans l’enseignement, l’enseignement du gallo (http://www.revue-texto.net/marges/marges/Documents%20Site%205/12_ml102005_gildas_h/12_ml102005_gildas_h.pdf/)
3. Républuque Française Congrès du Parlement, Constitutionelle (http://www.assemblee-nationale.fr/13/ta/ta0-14.asp/)
4. Celtic Countries - Gallo language (http://www.celticcountries.com/magazine/society/gallo-language/)